

**FORUM UCZELNI
TECHNICZNYCH**

Komisje Rewizyjne w Samorządach Studenckich

2 grudnia 2021 r.

Wstęp

Komisja rewizyjna jest pomocniczym organem wewnętrznym samorządu studenckiego, powołanym do realizacji kompetencji kontrolnych. Istnienie komisji rewizyjnych pozwala zapewniać odpowiednią jakość działań samorządowych. Cechą charakterystyczną komisji rewizyjnej jest zakres jej kompetencji. Chociaż komisja jest wewnętrznym organem powołanym do wsparcia samorządu studenckiego przy wykonywaniu zadań kontrolnych, jej kompetencje mogą wykraczać poza ten zakres.

Poniższy dokument został stworzony w celu przedstawienia dobrych praktyk stosowanych w komisjach rewizyjnych samorządów studenckich. W jego opracowaniu wzięli udział przedstawiciele samorządów studenckich zrzeszonych w Forum Uczelni Technicznych oraz byli i obecni członkowie Komisji Rewizyjnej FUT.

W skład Forum Uczelni Technicznych wchodzi samorzady studenckie, które w swojej strukturze posiadają podobne organy, jednak ich nazwy różnią się w zależności od wewnętrznych ustaleń regulaminowych. Ze względu na te różnice poniżej znajduje się słowniczek skrótów i pojęć używanych w dalszej części dokumentu. Ilekroć w tym dokumencie pojawi się słowo *prezydium* odnosi się ono do organu wykonawczego samorządu studenckiego, które może być nazywane zarządem lub kolegium.

Słowniczek:

- KR, komisja - komisja rewizyjna
- parlament - najwyższy organ uchwałodawczy samorządu studenckiego
- prezydium - organ wykonawczy samorządu studenckiego
- przewodniczący - przewodniczący samorządu studenckiego
- przewodniczący KR - przewodniczący komisji rewizyjnej
- regulamin - Regulamin Samorządu Studenckiego
- samorząd - Samorząd Studencki
- statut - Statut Uczelni
- WRS - organ samorządu studenckiego działający w podstawowej jednostce uczelnianej (np. Wydział)

Zadania komisji rewizyjnych

Komisja rewizyjna będąc organem kontrolno-doradczym może posiadać różne kompetencje oraz zadania. Model funkcjonowania KR powinien być dopasowany do wielkości oraz potrzeb danego samorządu. Jednak nadrzędnym zadaniem każdej komisji powinna być kontrola działalności danej jednostki samorządowej. Poniżej przedstawiono różne modele wpisujące się w działania komisji rewizyjnych:

1. Organ oceniający zgodność dokumentów pod względem formalnym;
2. Organ oceniający działalność pod względem merytorycznym;
3. Organ kontrolujący wydatkowanie oraz sprawozdania finansowe;
4. Organ doradczy.

Komisja rewizyjna w swoich kompetencjach może również zająć się interpretacją dokumentów oraz ich zgodnością z obowiązującymi regulaminami. Ponadto w kwestiach spornych może orzekać w celu rozwiązania konfliktów na tle obowiązujących przepisów.

W ramach oceny merytorycznej KR monitoruje czy działalność danego organu wpisuje się w postanowienia statutu oraz regulaminu, jak również ocenia jakość podjętych działań, czego konsekwencją jest występowanie z wnioskiem w sprawie udzielenia, bądź nieudzielenia absolutorium organowi wykonawczemu.

Jedną z podstawowych kompetencji KR jest również opiniowanie wydatkowania budżetu samorządu zarówno pod kątem zasadności i wysokości danych wydatków, jak również pod względem formalnym.

Pomimo nacisku położonego na aspekt kontroli, nie należy zapominać, że celem KR jest podniesienie jakości działań samorządowych, co można realizować poprzez wsparcie i porady dla samorządowców. Znacznie prościej jest zapobiec potencjalnym problemom, niż je rozwiązywać, z tego też względu KR powinna być w stałym kontakcie z organami, których dotyczy, oferować wsparcie i pomoc w zaistniałych problemach, a także wyrażać pochwałę przy osiągnięciu celów danej jednostki. Niezwykle istotny jest również feedback ze strony KR, wsparty głosami ze środowiska akademickiego.

Istotne jest, aby komisja rewizyjna w zakresie kompetencji kontrolnych nie miała żadnych uprawnień decyzyjnych dotyczących zewnętrznych działań samorządu. Wykonuje ona jedynie czynności kontrolne i opiniodawcze, na podstawie których mogą być podejmowane dalsze decyzje.

Dobre praktyki

W Forum Uczelni Technicznych zrzeszonych jest 30 samorządów studenckich. Samorzady te różnią się nie tylko wielkością, ale także wyjątkową specyfiką działania, co przekłada się na różne struktury i inne modele funkcjonowania zarządów, prezydium, rad czy parlamentów. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku KR działających przy samorządach studenckich, dlatego nie można jednoznacznie wskazać, które rozwiązanie jest najlepsze dla danej organizacji. W tej części przedstawiamy dobre praktyki zebrane w ramach rozmów na arenie ogólnopolskiej, które sprawdzają się w części samorządów, więc mogą, ale nie muszą być najlepszym rozwiązaniem właśnie w Waszym samorządzie studenckim. Ostateczna decyzja o ewentualnej implementacji konkretnych zapisów w aktach prawnych, czy rozszerzeniu katalogu zadań lub uprawnień KR należy do Was, drodzy Samorządowcy!

Wgląd do dokumentacji

Zaczynając od uprawnień, KR powinna mieć nieograniczony dostęp do wszelkiej dokumentacji, w celu dokładnej realizacji swoich zadań. Oszczędzi to zarówno czas, jak i pozwoli na skrupulatną pracę. Dobrym rozwiązaniem zapewniającym obieg dokumentacji jest uwzględnianie KR w korespondencji mailowej (DW - do wiadomości) oraz stworzenie wspólnego dysku online lub innej platformy.

Uczestnictwo w posiedzeniach

Częstą praktyką jest zapraszanie członków KR na posiedzenia i spotkania wszystkich organów samorządu, oczywiście uczestnictwo to wiąże się jedynie z głosem doradczym. Obecność komisji na spotkaniach jest zależna od częstotliwości spotkań samego organu, a regularność pozwala na bycie na bieżąco w jego działaniach. Można również w ten sposób poprosić KR o feedback związany z prowadzeniem posiedzenia. Nie można w tym miejscu zapomnieć o częstym kontakcie pomiędzy prezydium, a komisją rewizyjną, co umożliwi wcześniejszą reakcję na nieplanowane zdarzenia.

Spory kompetencyjne i nie tylko

Kolejnym działaniem jest rozstrzygnięcie sporów kompetencyjnych między poszczególnymi organami samorządu, w tym działanie w roli mediatora lub składu orzekającego w stosunkach między członkami prezydium.

Kontrola innych organów

W kontekście kontroli, jako organ wykonawczy często pada słowo *prezydium*, jednak Komisja Rewizyjna może być organem pomocniczym dla przewodniczącego samorządu lub parlamentu, i na jego prośbę lub zlecenie dokonywać kontroli nad innymi organami. W sytuacji, gdy organ rażąco nie wywiązuje się ze swoich obowiązków, KR powinien mieć prawo zwołać nadzwyczajne posiedzenie i przeprowadzić szczegółową kontrolę jego działań.

Podział obowiązków pomiędzy członków KR

System pracy w danej KR powinien być ustalony przez jej członków. Dobrą praktyką jest przydzielenie poszczególnych członków KR do poszczególnych członków danego organu, w celu przyspieszenia i uproszczenia kontaktu między dwoma zainteresowanymi stronami. Warto zwrócić uwagę na kompetencyjne przydzielenie takich osób, w nawiązaniu do działalności z przeszłości, dzięki czemu oprócz dedykowanej osoby do kontaktu, zyskujemy również eksperta w danej dziedzinie, który w nagłych sytuacjach może służyć pomocą i dobrą radą. Warto również zastanowić się nad podziałem obowiązków w KR pod względem kompetencji - przykładowo, jedna osoba łatwiej odnajdzie się w finansach, druga w regulacjach samorządowych.

Nadzór nad aktami prawnymi

Komisja rewizyjna powinna wykazywać się znajomością oraz czuwać nad przestrzeganiem aktów prawnych obowiązujących w danym samorządzie studenckim oraz uczelni. W kwestiach spornych, wykładni niesprecyzowanych zapisów może również dokonywać KR. Dzięki bardzo dobrej znajomości aktualnie obowiązujących przepisów, komisja rewizyjna powinna mieć możliwość zgłaszania poprawek i wnioskowania o wprowadzenie niezbędnych zmian do regulaminu. Podobnie w przypadku nowelizacji aktów prawnych na podstawie wniosków innych organów, KR może dokonywać opinii proponowanych zmian.

Weryfikacja obecności

W niektórych samorządach komisja rewizyjna pełni funkcję kontroli obecności oraz kworum podczas posiedzeń. Ma również w swoich kompetencjach nadzór nad usprawiedliwieniami.

Nadzór nad archiwizacją dokumentów

W niektórych samorządach KR uczestniczy w procesie archiwizacji dokumentów, a także ich komisyjnym niszczeniu w przypadku takiej potrzeby.

Sprawozdawczość organów samorządu

KR powinna dbać o zapewnienie narzędzi dla jednostek samorządowych do sprawozdawania się z działalności, wydatkowania środków oraz planowania przyszłych działań, które to ponadto pomogą w kwestii monitorowania. Mogą to być indywidualne arkusze samooceny dla członków prezydium, w których znajdują się zakładki dotyczące:

- celów przewidzianych na daną kadencję oraz konkretnych zadań do wykonania wraz z określeniem terminów realizacji;
- frekwencji na posiedzeniach jednostek, w które zaangażowana jest dana osoba oraz innych spotkaniach jej dotyczących.

Taki arkusz może dotyczyć także oceny członków prezydium przez pozostałych członków zespołu (warto zaznaczyć, że wyniki widzi tylko KR, dzięki czemu można swobodnie wypowiedzieć się o wszystkich zaletach i wadach współpracy z daną osobą).

Arkusze samooceny powinny być umieszczone na współdzielonym dysku, które na bieżąco aktualizowane dają wgląd w postępy i realizację zadań, zainteresowanemu członkowi prezydium i całej komisji rewizyjnej.

KR może również pochylić się nad sprawozdawczością jednostek podstawowych samorządu takich jak np. WRS przed studentami, których reprezentują. Mogą to być wzory sprawozdań dla jednostek, analogiczne do opisanych powyżej.

Istotnym elementem kontroli i weryfikacji działań mogą być również rozmowy indywidualne. W ramach nich, bądź wcześniej wspomnianych arkuszy, komisja rewizyjna ma sposobność szczegółowo przeanalizować podjęte działania, zaproponować potencjalną poprawę oraz rozliczyć przedstawiciela danego organu z zadań statutowych oraz obietnic wyborczych.

Zbieranie opinii od społeczności akademickiej

Komisja Rewizyjna może i powinna bazować na zebranych opiniach od społeczności akademickiej zarówno od studentów, jak i pracowników w przypadku oceny członków organów samorządu. Przykładowym rozwiązaniem może być anonimowa ankieta, w której pytamy o pozytywne, jak i negatywne aspekty działalności ocenianego.

Mandat członka KR w innych organach

Aby móc wykonywać powierzone zadania i obiektywnie oceniać pracę organów samorządowych, funkcja członka KR nie powinna być łączona z żadną inną funkcją w samorządzie studenckim, jak również strukturach uczelnianych czy relacjach prywatnych, jeśli mogą powodować konflikt interesów.

Utrata mandatu przez członka organu

Rzadko mamy do czynienia z utratą mandatu, rezygnacją z pełnienia funkcji czy sytuacją losową, w której nie ma uprawnionej osoby do zwołania lub prowadzenia posiedzenia. Jednakże powinniśmy być przygotowani na taką opcję i zabezpieczeni odpowiednimi zapisami w regulaminie. Z pomocą w takiej sytuacji może przyjść komisja rewizyjna, która w szczególnych przypadkach może zwołać posiedzenie organu, w celu przywrócenia pierwotnego stanu działania, bądź też poprzez działania regulaminowe pokierować procesem wyboru nowej osoby na daną funkcję.

Wyciąganie konsekwencji

W przypadku gdy feedback, sugestie oraz inne działania nie dają skutku należy pamiętać, że KR, będąc również organem wybranym przez członków samorządu do wypełniania swoich obowiązków, powinien twardo stać w postanowieniu wyciągania konsekwencji z niewykonywania swoich obowiązków przez organy samorządu. W tym celu KR może wystosować pisemne ostrzeżenie, niżej opisaną blokadę, bądź w przypadku rażącego zaniedbania, wotum nieufności lub wniosek o brak udzielenia absolutorium.

Blokada finansowa

W przypadku bardziej złożonych systemów finansowych samorządu można zastanowić się nad rozwiązaniem funkcjonującym w niektórych samorządach, mianowicie blokadzie dostępu do środków finansowych dla danej jednostki w przypadku konkretnych, przewidzianych regulaminowo przyczyn, np. brak opublikowania sprawozdania. Blokada ma miejsce do czasu nadrobienia zaległości.

Wotum nieufności

W szczególnych przypadkach KR może wnioskować o wotum nieufności dla osoby niewywiązującej się ze swoich obowiązków na danym stanowisku. Kluczowe w tej sprawie jest podanie przyczyny złożenia takiego wniosku i poparcie go niepodważalnymi dowodami.

Doświadczenie

Aby zapewnić możliwie najwyższą jakość wsparcia w działaniach oraz jakości monitorowania, istotne jest aby członkowie KR byli doświadczonymi członkami społeczności studenckiej. To określenie może oznaczać wiele, jednak w szczególności mowa tu o byłych przewodniczących samorządu, byłych członkach organów czy wieloletnich działaczach samorządowych. Często zdarza się, że dane osoby są już na końcu swojej przygody ze studiami, z tego powodu należy zastanowić się nad obowiązkiem posiadania statusu studenta przez kandydatów do tego organu.

Przykładowo, w FUT członkowie KR muszą posiadać status studenta jedynie w momencie wyboru na tę funkcję.

Istotnym argumentem jest również zapewnienie ciągłości działań samorządowych. W tym celu korzystne może być poszukiwanie osób do KR, które zostaną na dłużej i będą mogły w przyszłości podzielić się wiedzą i „know-how” z młodszymi członkami samorządu.

Wsparcie doświadczeniem i wiedzą

Najwięcej doświadczenia zdobywa się w trakcie samej działalności. Każdy może się pomylić, ale szczególnie ważne jest to, żeby nie popełniać takich samych błędów drugi raz, dlatego uczmy się na błędach innych oraz korzystajmy z wiedzy i doświadczenia naszych poprzedników. Ogromne znaczenie ma przekazanie wiedzy między kadencjami. To symboliczne przekazanie „władzy” to nie tylko zmiana osób na konkretnych stanowiskach połączona z przekazaniem wszelkiej dokumentacji, ale to także możliwość spotkania tych kończących i rozpoczynających kadencję, co jest idealną okazją do wymiany doświadczeń, podzielenia się spostrzeżeniami oraz wskazówkami na podstawie własnych obserwacji.

Wizerunek Komisji Rewizyjnej

Członkowie komisji rewizyjnej nie mogą zapomnieć, że doświadczenie i możliwości kontroli innych osób wynikające z pełnienia funkcji, to nie tylko przywileje, ale także obowiązki, co wiąże się z koniecznością świecenia dobrym przykładem dla pozostałych członków samorządu, poprzez m.in. stosowne uczestnictwo w życiu samorządowym oraz wzorowe zachowanie w sytuacjach tego wymagających. Jeśli KR ma prawo czegoś wymagać, również sam musi się stosować do takowych ustaleń.

Terminy

Zwyczajowo okres trwania kadencji komisji rewizyjnych pokrywa się z kadencją działania zarządu. Istnieją jednak modele, w których komisja rewizyjna jest wybierana w terminie 3 miesięcy po wyborze nowego zarządu. Model ten umożliwia przekazanie istotnych informacji zarządowi przez poprzednią komisję oraz daje czas na wprowadzenie nowych osób w jej działalność. Kadencja komisji rewizyjnych może trwać nawet kilka lat. Sugerowane jest jednak, aby była ona zbliżona do kadencji danego organu wykonawczego. Wpłyne to korzystnie na obiektywną ocenę oraz zaangażowanie jej członków w prace samorządu.

Skład komisji rewizyjnej

Przepisy nie powinny określać minimalnej lub maksymalnej liczby członków komisji, aby nie ograniczać jej działalności. Zalecane jest jednak, żeby komisja składała się z liczby osób proporcjonalnej do wielkości organu, nad którym sprawuje kontrolę. Umożliwi to efektywne i sprawiedliwe działanie. Dobrą praktyką jest zaangażowanie osób doświadczonych samorządowo w prace komisji (np. byli przewodniczący, członkowie prezydium). Należy jednak zwrócić uwagę na szeroki wachlarz doświadczeń samorządowych - nie należy wykluczać udziału osób mniej doświadczonych. Dobrym rozwiązaniem jest dobranie nieparzystej liczby członków, ponieważ ułatwi to przeprowadzanie głosowań przy obecności wszystkich członków (poprzez wykluczenie możliwości równej liczby głosów "za" i "przeciw"). Dodatkowo w przypadku równej liczby głosów za i przeciw, może decydować głos Przewodniczącego. Jednak należy podkreślić, że najlepszym rozwiązaniem jest, aby dyskusja trwała do momentu, aż wszyscy członkowie będą zgodni.

Wewnętrzna struktura komisji rewizyjnej nie musi być z góry określona. Kwestia ta zazwyczaj podlega uzgodnieniu pomiędzy członkami zespołu. Jednak wśród komisji powinien zostać wyznaczony przewodniczący, do zadań którego należy organizacja prac komisji i prowadzenie jej obrad.

Kolejną ważną kwestią, dotyczącą składu osobowego komisji rewizyjnych jest posiadanie statusu studenta przez jej członków. Tutaj można wymienić kilka modeli, które mogą zostać dostosowane do potrzeb danego samorządu:

1. Status studenta wymagany w momencie wyborów (w trakcie kadencji członek komisji może utracić status studenta) – rozwiązanie to ma na celu ułatwienie zaangażowania doświadczonych osób w prace komisji, które z czasem mogą ukończyć studia, jednak nadal chcą pomagać przy działaniach samorządu.
2. Status/prawa studenta wymagane przez cały okres trwania kadencji – mamy wtedy pewność, że w ciągu kadencji dana osoba będzie związana z uczelnią.

Podsumowanie

Komisja Rewizyjna FUT 2021 w składzie: Marcin Muskała, Joanna Niesiobędzka i Bartosz Orłowski pragnie serdecznie podziękować osobom zaangażowanym w powstanie powyższego dokumentu. Mamy nadzieję, że opracowane przez nas praktyki przyczynią się do jeszcze lepszego funkcjonowania samorządów studenckich oraz będą pomocne dla obecnych, jak i przyszłych kadencji.

Składamy serdeczne podziękowania za wkład merytoryczny dla następujących osób: Łukasz Gala (Politechnika Warszawska), Justyna Gołąbek (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach), Konrad Głębocki (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach), Hubert Hektus (Politechnika Warszawska), Karol Komar (Politechnika Wrocławska), Paula Leśniewska (Politechnika Łódzka), Joanna Powichrowska (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie), Bartosz Wiszniowski (Politechnika Wrocławska), Maria Zienkiewicz (Politechnika Poznańska).

Drodzy Samorządowcy!
Nie bójcie się korzystać z wiedzy i pomocy komisji rewizyjnych!